

10185

1380 juni 19

Hadvala

Domaren Holmvid kungör att bröderna Jakob Larsson och Magnus Larsson vid sockentinget i Pikis socken som Jeppe Djäken, fogde i Åbo, höll i Hadvala tisdagen före midsommardagen 1380 upplät en äng i Niemis (i Pikis socken) som avkastar 12 lass hö till lagmannen Kertil för 15 mark penningar. Beloppet har bröderna uppburit och förklarat sig nöjda med. Utfärdaren var förskiljoman vid köpet och fastar var Anders (i) Viukkalo, Matts (i) Yltöinen, Jon ”Fynker”, Olof Jakobsson, Niklas (i) Kangaris, Sven (i) Kangaris, Niklas Hartika, Matts (i) Linnunpää, Jakob (i) Linnunpää, Peter ”Kotalom”, Staffan (i) Aerla och Ante ”Antamalasta”.

Utfärdaren beseglar tillsammans med Jeppe Djäken.

Orig. på perg. (22,2 x 6,8 cm, uppveck 1,4 cm; 8 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11697.

Tryckt: FMU nr 890.

Regest: RPB nr 1506.

Om Jeppe Djäken se kommentar vid DS nr 10111.

Om de i Finland verksamma sockendomarna, se KL XVII: *Suntio*, sp. 437 f.

Jak Holmwidher domare · kennis · oc gør thet witerlikt at areno æpter Gudz byrd Mccclxxx thisdaghin næst fore midhsomar dagh a sokna thingeno j Pike sokn · som Jeppe Dyekn foghate j Abo hiolt widh Hadhwalanæs · loto Jacoper Lafrensson · oc Magnus^a Lafrensson badhe brøther · vpp Kættille lachmanne · tolff lassa engh vppa Nemis · fore fæmptan mark penninga · som the kændes hafua wæl fangit oc vppburit at the loto sik wæl nøghia · Aat thesso køpe war jak forskæloman oc thesso tolff waro fasta / Andres Widukala¹, Mathis Yltos², Jon Fynker · Olaf Jacobsson · Niclis Kangares³, Suen Kangares · Niclis Hartika · Mathis Linnopæ⁴, Jacoper Linnopæ · Peter^b Kotalom, Staffan Eyrala⁵ · oc Ante Antamalasta · Datum anno · die et loco supradictis · sub meo sigillo · vna cum sigillo Jeppa Dyækn · in testimonium premissorum.

På baksidan: Pa xij lass æng^c j Nemis j Pykke sokn

Sigill: nr 1 endast skåra i uppvecket; nr 2 endast sigillremsa.

^a Med annat bläck, möjligen efter rättelse. ^b Pe ms. ^c Härefter upprepat och överstruket xxij æng Py.

¹ Viukkalo i Pikis socken. ² Sannolikt Yltöinen i Pikis socken. ³ Kangaris i Pikis socken. ⁴ Linnunpää i Pikis socken. ⁵ Aerla i Pikis socken.

10186

1380 juni 21

Hamnskär

Riddaren Bengt Filipsson utfärdar öppet brev om ett jordskifte med skälig man Jöns Eskilsson. Utfärdaren upplåter till Jöns Eskilsson och hans arvingar som evig ägodel sina andelar och sin son Gotskalks hälft i lilla och stora Gum vid Kinnekulle i Källby socken i Skara biskopsdöme. I utbyte överlåter Jöns Eskilsson till utfärdaren och dennes arvingar 2 markland jord i Simonsö i Mörkö socken i Strängnäs biskopsdöme. Skiftet sker på villkor att marsken Sten Bengtsson och drotsen i Sverige Bo Jonsson får fullmakt av båda parter att senast ett år efter den dag då detta brev är utfärdat avgöra vilken egendom som är den sämre och hur mycket ersättning som

ska utgå antingen i gods, i avkastning eller i penningar. Det som beslutas inom denna tid ska stå fast på båda sidor utan motsägelse. Skulle Jöns Eskilsson eller hans arvingar inte lyckas ersätta utfärdaren eller dennes arvingar för de 2 marklanden jord i Simonsö inom det föreskrivna året i korngill (se not 1) by och byggnad i gott läge på samma ö, ska utfärdaren och hans arvingar återfå sin och sin son Gotskalks egendomar i Gum utan invändningar. Bengt Filipsson lovar att han och hans arvingar ska hålla alla delar av överenskommelsen gentemot Jöns Eskilsson och hans arvingar.

Utfärdaren ber riddarna Karl Ulfsson av Tofta, Birger Ulfsson och Anund Jonsson samt drotsen i Sverige Bo Jonsson, vilka alla är närvarande, att besegla brevet tillsammans med honom själv.

Orig. på perg. (28,7 x 16,5 cm, uppveck 2,0 cm; 16 rader), Säfstaholmssamlingen, Sv. Riksarkivet.
SDHK nr 11699.

Regest: Historiska Handlingar 4 (1864), s. 341 nr 16.

Om Bengt Filipsson (Ulv) se SRM s. 19.

Om Jöns Eskilsson (sparre över blad), se SBL XIV, s. 534 f.

Om Simonsö se DMS, Södermanland 2:2, s. 65–67.

Jämför brev föregående år (DS nr 10083 och 10084) i vilka Jöns Eskilsson erhåller egendomar i Simonsö genom ett arvskifte med sin svåger Karl Bengtsson.

Alla the mæn thætta breff see ælla hœra helsar jac Bendict Philpusson riddare ewerdhelika mædh warom Herra. Kænnis jac opinbarlika mædh thæsso mino nærwaranda opno brefue / mic mædh vilia oc beradhno modhe / mic at hafua giort jordha skipte oc gotza mædh skælikom manne Jønis Æskilson j thæsse mato / swa at jac honom oc hans arfuom til ewerdhelike ægho vplatir / allan min oc mins sons Gotschalks halffdel j Gwm litlan oc storan engo vndan takno vidhîr Kindaberg j Kælby sokn j Scara biscopsdome / Oc thæn same Jønis Æskilsson latir atir mic oc minom arfuom til ewerdhelika ægho tw markland jordh j Symonsø j Mørkøø sokn j Strængenes biscopsdome / tho swa mædh skælom at huilkins wara gotz wærra ær / tha scolo ærlike mæn oc wælborne herra Sten Benctzson marschalk oc Bo Jonsson drozte j Swerike fulla maght hafua a badha sidhor j eet aar æptir thænna dagh at thætta brefuit gifuit ær / oss j mællan at sighia hwat han scal them androm fulla æntingia j gotzom jngieldom ælla pæningom oc hwat the ther vm sighia jnnan thænna tyman thet scal fast oc stadhught blifua a badha sidhor vtan alla neseghn / Tympde thet oc sua at then fornæmpde Jønis Æskilsson ælla hans arfua / gato mic ælla minom arfuom the forscripna tw markland jordh jnnan Symonsø ey fullat jnnan thætta forscripna arit / j godhom korn-gildom¹ · by · hwsadhom oc wæl sattom vppa samma øø tha scal jac oc mine arfua maght hafua atir gaa til mit oc mins sons Gotzschalks j Gwm / vtan neseghn oc vtan alt arght. Alla thæssa forscripna articulos oc hwarn thera særdelis vm sik lofuar jac Bendict Philpusson riddare mædh minom arfuom / them fornæmpda Jønis Æskilsson oc hans arfuom fasta stadhugha oc obrutlika at halda / vtan arght / Til hwilkins breffs mere wisso oc høghre bewaring ær mit jncighle hær fore hænght oc til witnisbyrdh hafuir jac betz ærlikra oc wælborna manna jncighle fore thætta breff at hængia lata / swasom herra Karl Vlfsons aff Thøptom, herra Birghir^a Vlfsons oc herra Anund Jonssons riddara oc Bo Jonssons drotzta j Swerike / hwilke nær stadde oc hær ouir waro. Datum Hamnaskær² [...]æle^b. A[n]no^c Dominj Mccclxxx, feria quinta proxima ante festum beatj Johannis baptiste, jn testimonium premissorum.

På baksidan: Gwm j Kyndehæred

Sigill: nr 1–2, 3–5 endast sigillremsor; nr 4 fragment av runt sigill av ofärgat vax, 2,9 x 1,7 cm (heraldiskt sigill, se SMV I, s. 747).

Text på sigillremsa nr 1: domini *Benedicti* Philpusson; nr 2: domini Karoli Vlfson; nr 3: domini Birgeri Vlfson; nr 4: domini Anundi Jonsson; nr 5: Boecii Jonssons.

^a *Bokstäverna hi svårlästa p.g.a. slitage.* ^b *Ca 5 tecken oläsliga p.g.a. slitage.* ^c *Bokstaven n oläslig p.g.a. slitage.*

¹ *D.v.s. 'jord som ger skäligen avkastning', se SAOB: korngill.* ² *Troligen Hamnskär i Nämdö socken (OAU).*

10187

1380 juni 22

Burs

Johan i Burs, kanik i Linköping och prost i södra tredingen på Gotland, skänker för sitt själågagn 30 mark lödiga i gutniskt mynt som ärkebiskop Birger (Gregersson) i Uppsala är skyldig honom, vilket framgår av ärkebiskopens öppna brev (1373 4/5, DS X, nr 236). Genom gåvan utökas avkastningen och inkomsterna från utfärdarens prebenda i Linköpings domkyrka, till gagn för efterträdarna i prebendan som då mer energiskt och fromt ska kunna tjäna Gud, jungfru Maria och alla helgon. Utfärdaren avstår genom föreliggande brev frivilligt och fullständigt från det nämnda brevet och alla de rättsliga åtgärder med anledning av skulden – i och utanför domstol – som tillkommer honom i kraft av detta och ger sina medkaniker i Linköpings domkapitel fullmakt att antingen själva eller genom ombud utkräva och indriva beloppet av ärkebiskop Birger eller hans arvingar, och att slutligen kvittera honom. Därefter ska de fritt och efter eget gottfinnande disponera pengarna till nytta för prebendan och för att utöka dess avkastning och inkomster. Utfärdaren lovar att godkänna allt vad domkapitlet eller dess ombud gör eller beslutar i denna sak.

Utfärdaren beseglar tillsammans med herr Rotvald vid hospitalet (i Visby) och herr Botniut i Barlingbo, prostar i mellersta tredingen respektive norra tredingen på Gotland.

Orig. [A] på perg. (29,1 x 12,0 cm, uppveck 3,1 cm; 14 rader), Sv. Riksarkivet.

Avskrift [B] i Registrum eccl. Lincopensis membr., hs A 9, fol. 144r–v, Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11700.

Regest: RPB nr 1507; E. Nygren, *Registra ecclesie Lincopensis* (1941), s. 246.

Om Johan i Burs, som var kanik i Lund och Linköping, och om brevet se G. Lindström, *Anteckningar om Gotlands medeltid II* (1895), s. 429; H. Schück, *Ecclesia lincopensis* (1959), s. 83, not 71; S.-E. Pernler, *Gotlands medeltida kyrkoliv* (1977), s. 172–173.

Angående herr Rotvald kan ej med säkerhet avgöras om han var präst vid S:t Görans eller Helgeandshusets hospital i Visby; om detta se Pernler, a.a., s. 169–170.

Om herr Botniut i Barlingbo se Pernler, a.a., s. 167 (där kallad Botmund). Angående namnet Botniut se SMP I, sp. 460.

Den prebenda i Linköpings domkyrka som här avses är S:t Egidii, vilket framgår av att avskriften i A 9 ingår i en svit av brevavskrifter under samlingsrubriken "De prebenda beati Egidij" (fol. 143r–144v).

Nouerint vniuersi, quorum interest seu interesse poterit quomodolibet in futurum, quod ego Johannes de Burss canonicus Lincopensis^a · et prepositus meridionalis terciene terre Gotlandie · considerans · exilitatem prouentuum et reddituum prebende mee, quam obtineo in ecclesia Lincopensi^b · piumque salubre et humanum esse · successorum meorum in dicta^c prebenda commodis et necessitatibus prospicere · et quantum in me fuerit / fauorabiliter